

Sayı: 34930642-610-28672
Konu: Soru Önergeleri(7/13857)

22.03.2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İstanbul Milletvekili Sayın Av. Mahmut TANAL tarafından Bakanlığımıza tevcih edilen 7/13857 Esas Numaralı yazılı soru önergesine verilen cevabi yazımız, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Fatma ŞAHİN
Bakan

EKLER :
Soru Önergesi cevabı (? sayfa)

Güvenli Elektronik İmza
Asli ile Aynıdır

22/03/2013

Bu Evrak Elektronik Ortamda İmzalanmıştır.

İlgili soru önergesinde;

“Eşit yaşam şartları ellerinden alınan ve hayatının her döneminde yeni engellerle karşılaşan engelli yurttaşlarımız Anayasa ile güvence altına alınmış yaşam standartlarına ulaşamıyor. Kimi kaynaklarda geçen 8.5 milyon engelli yurttaşımız ve aileleri de hesaba katıldığı zaman 25-30 milyon yurttaşımız olduğundan bahsedilmektedir. Günlük yaşamlarında bu olumsuzluklarla yüzleşmek zorunda kalan ve toplum içinde var olma mücadelesi veren yurttaşlarımız adına aşağıdaki sorularımın yanıtlanması gerekmektedir.” ifadeleri yer almaktadır.

Bu bağlamda;

SORU 1: Ülkemizde kaç engelli yurttaşımız bulunmaktadır?

CEVAP 1: Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı ve (Mülga) Özürlüler İdaresi Başkanlığı tarafından 2002 yılında tüm Türkiye'de 97.433 hane ile görüşülerek yapılan Türkiye Özürlüler Araştırması halen ülkemizde engelli istatistikleri konusunda kapsamlı tek resmi kaynak olmayı sürdürmektedir. Söz konusu araştırma sonuçlarına göre ülkemizdeki engelli nüfusun toplam nüfus içindeki oranı % 12.29'dur.

Bakanlığımız bünyesindeki Ulusal Özürlüler Veritabanı (ÖZVERİ), yetkili sağlık kuruluşlarından Özürlü Sağlık Kurulu Raporu almış ve veri tabanına bilgi akışı sağlayan kamu kurum ve kuruluşlarına herhangi bir sebepten dolayı başvurmuş engelli bireylere ait verilerin derlenmesi ile oluşturulmuş olup, söz konusu veritabanı Türkiye'de yaşayan tüm engelli bireyleri kapsamamaktadır.

Ulusal Özürlüler Veri Tabanında, adres ve Özürlü Sağlık Kurulu Raporu bilgisi kayıtlı, halen yaşayan toplam 1.583.218 engelli birey bulunmaktadır.

SORU 2: Kamu kurum ve kuruluşlarında görev alan engelli personel sayısı nedir?

CEVAP 2: Devlet Personel Başkanlığına on-line olarak intikal ettirilen bilgiler çerçevesinde hazırlanan "Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Özürlü Personel İstihdamı ve Özürlülere Tahsisli Kadro Kontenjanlarının Karşılaştırmalı Durum Cetveli"ne göre kamu kurum ve kuruluşlarında engelli personel çalıştırma yükümlülüğü kapsamındaki kadrolarda 24.917 engelli memur görev yapmaktadır.

SORU 3: Yasaların çizdiği sınırlar çerçevesinde bu kurumlarda görev alması gereken engelli kaç yurttaşımız bulunmaktadır?

CEVAP 3: "Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Özürlü Personel İstihdamı ve Özürlülere Tahsisli Kadro Kontenjanlarının Karşılaştırmalı Durum Cetveli"ne göre kamu kurum ve kuruluşlarında engelli personel çalıştırma yükümlülüğü kapsamında engellilere tahsis edilmesi gereken kadro sayısı 54.691 adettir.

SORU 4: Engelli personel kadrosunda boşluk bulunmakta mıdır?

CEVAP 4: Engellilere ait kadroların 29.774 adedi boş bulunmaktadır.

SORU 5: Engelli personelin çalışmasına uygun olan kadrolarda engelli personel mi çalışmaktadır? Yoksa bu kadrolar engelli olmayan personel tarafından mı doldurulmuştur?

CEVAP 5: Kamu kurum ve kuruluşlarında engelli personel çalıştırma yükümlülüğü kapsamındaki kadrolarda engelli personel istihdam edilmekte olup, bu kadroların engelli olmayan personel tarafından doldurulması söz konusu değildir.

SORU 6: Eğer boş engelli kadroları mevcutsa bunların doldurulması için neden bir çalışma yapılmamaktadır? Engelli vatandaşlarımızın iş-aş hayatını kazanma hakları, hayatın içinde bulunma hakları neden devlet eliyle ellerinden alınmaktadır?

SORU 7: Engelli vatandaşların uygun engelli kadrolarına yerleştirilmesi için sınav açılması gerekiyor ise bu sınav açılmaktan neden imtina ediliyor?

CEVAP 6-7: Engelli vatandaşlarımızın toplumsal hayata tam ve etkin katılımları açısından büyük önem arz eden istihdam konusu öncelikli gündemlerimiz arasında yer almakta olup, engelli istihdamına ilişkin rakamlar da bu durumu teyit eder niteliktedir. Son on yıllık dönemde engelli memur sayısında yaklaşık beş katlık bir artış bulunmaktadır.

2011 yılında 6111 sayılı Kanun ile Devlet Memurları Kanunu'nun 53 üncü maddesi değiştirilerek engelli vatandaşlarımızın memur olarak istihdamları adına önemli bir dönüm noktasını işaret eden merkezi sınav uygulaması getirilmiştir. Soruların hazırlanmasından sınav sürelerinin belirlenmesine, adaylar için yardımcı araç gereç kullanımından sınav mekanlarının ulaşılabilirliğinin sağlanmasına kadar her hususun engelli vatandaşlarımızın özel durumları dikkate alınarak belirlendiği ve dünyada bir ilk niteliği taşıyan söz konusu sınav 29.04.2012 tarihinde gerçekleştirilmiş, ÖMSS ve kura sonuçlarına göre ilk merkezi yerleştirme de 09.08.2012 tarihinde sonuçlandırılmıştır. Bu çerçevede, 2012 yılında kamu kurum ve kuruluşlarınca engelli memur talebi için Devlet Personel Başkanlığı'na bildirilen toplam 7746 adet kadronun 5254 adedine memur yerleştirmesi gerçekleştirilmiştir.

Özürlülerin Devlet Memurluğuna Alınma Şartları ile Yapılacak Merkezi Sınav ve Kura Usulü Hakkında Yönetmeliğin 10 uncu maddesi, "ÖMSS sonuçları iki yıl süreyle geçerlidir. Ancak bu süre içinde yeni bir sınavın yapılamaması durumunda sınav sonuçları, bir sonraki sınava kadar geçerli olmaya devam eder." hükmünü amirdir. Bu hüküm çerçevesinde, engelli memur kadrolarına yeni bir yerleştirme yapılması için yeni bir sınav yapılmasına gerek bulunmamakta olup, 29.04.2012 tarihinde yapılan ÖMSS sınavı sonuçlarına dayanarak yeni bir yerleştirme yapılması mümkündür. Bu bağlamda sınavın açılmasından imtina edilmesi söz konusu değildir.

Ayrıca, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca, 2013 yılında yapılacak yerleştirme

işlemleri için kurumlarca Devlet Personel Başkanlığı'na intikal ettirilen kadro sayısının 5.423 olduğu ve yerleştirme işlemlerinin adayların tercihlerinin alınmasını müteakip en geç Mart ayı içerisinde yapılmasının planlandığı ifade edilmiştir.

SORU 8: Engelli yurttaşlarımızın sorunlarının tespiti için ne gibi çalışmalar yapılmıştır? Bu çalışmaların sonuçları ne yöndedir?

CEVAP 8: Engellilerin sorunlarını ve çözüm yollarını araştırmak, bu konuda uygulamanın geliştirilmesine yönelik öneri ve programlar hazırlamak ve uygulamak Bakanlığımızın görevleri arasında yer almaktadır. Bu amaç doğrultusunda araştırmalar, bilimsel içerikli toplantılar, STK'ların da dahil olduğu çalıştaylar ve benzeri programlar düzenlenmektedir. Engellilerin sorunlarının tespiti ve çözüm yollarını araştırmak için Bakanlığımızca yapılan çalışmaların bir kısmını şu şekilde sıralamak mümkündür:

- "Ruh Sağlığı ve Zihinsel Özürlülük Politika Diyalogu Çalıştayı" (Sağlık Bakanlığı-Dünya Sağlık Örgütü) 12-13 Ocak 2012 - İstanbul
- "Yaşlı Hizmet Modelleri ve Politika Çalıştayı" 20 Ocak 2012 - Ankara
- Dünya Engellilik Raporu'nun Tanıtımı / "Uluslararası Deneyimlerden Çıkarılabilecek Dersler Konferansı" (Dünya Bankası - Dünya Sağlık Örgütü) 9-10 Şubat 2012 - İstanbul
- "Serebral Palsi" Yuvarlak Masa Toplantısı - (STK'lar - Akademisyenler) 9 Şubat 2012- Ankara
- "Engelsiz Anayasa Çalıştayı" 27 Mart 2012 - Kocaeli
- "Kent İçi Ulaşılabilirlik Uygulamaları Deneyim Paylaşımı Sempozyumu" 2 Nisan 2012- Ankara
- "Ortopedik Hazır ve İsmarlama Protez ve Ortez Standartları Çalıştayı" - (Bakanlıklar - Engelli Konfederasyonları - Türk Tabipler Birliği - Dernekler - Sektör Temsilcileri) 20 Nisan 2012 - Ankara
- "Kas Hastalıkları Çalıştayı" (STK'lar - Akademisyenler) 3 Mayıs 2012 - İstanbul
- "Birlikte Yürümek İçin Çok Nedenimiz Var Çalıştayı" (STK'lar - Akademisyenler) 18 Mayıs 2012 - İstanbul
- "DUY-UYORUM" Sempozyumu" 25 Mayıs 2012 - İstanbul
- "Uluslararası Katılımlı Otizmde Güncel Yaklaşımlar Sempozyumu" (TODEV - Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi - Almanya Bethel V. Bodelschwinghschen Vakfı) 25-26 Mayıs 2012 - İstanbul
- "Özürlülerin Toplumsal Entegrasyonunun Geliştirilmesi Hibe Programı Bilgilendirme Toplantıları" 04 Temmuz 2012 - Ankara, 02 Temmuz 2012 - İstanbul, 28 Haziran 2012 Antalya
- "Avrupa'daki Özürlülük İstatistik Çalışmaları TAİEX Çalıştayı" (Avrupa Komisyonu Teknik Destek ve Bilgi Değişim Ofisi (TAİEX) - Akademisyenler - STK'lar) - 5 Ekim 2012 - Ankara
- "İnsan Hakları ve Özürlülük Bilgilendirme Seminerleri" 10-11 Aralık 2012 tarihleri arasında İstanbul'da STK'lar, 19-21 Kasım 2012 tarihleri arasında Mardin'de Yargı Mensupları,

9-10 Kasım 2012 tarihinde Afyonkarahisar'da Yasama Uzmanları,

15-16 Ekim 2012 tarihlerinde Afyonkarahisar'da Kamu Personeli

- "Engellilik Alanında Uluslararası Hizmet Sağlayıcılar Forumu" (EASPD - STK'lar - Üniversiteler - Hizmet Sağlayıcılar) 15-16 Kasım 2012 - İstanbul
- "Yaşlı Bakımı ve Yaşlı Turizmi Modelleri Kongresi" 21-23 Kasım 2012 - İzmir
- "Her Çocuk İçin Engelsiz Yaşam Konferansı" (UNICEF) 3-4 Aralık 2012 - Ankara
- "Bakım Güvence Sistemi Çalıştayı" (Bakanlıklar - Engelli STK'ları - Meslek Kuruluşu ve Sendikalar ve Özel kuruluşlar) 20 Aralık 2012 - Ankara

Bu ve benzeri çalışmalardan çıkan sonuçlar engelli vatandaşlarımızın sorunlarının tespiti noktasında da kullanılmakta ve politika belirlemede katkı sağlamaktadır.

SORU 9: 12 Eylül 2010 Anayasa referandumu çerçevesinde mensubu bulunduğunuz partinin yürütmüş olduğu 'Evet' kampanyaları çerçevesinde ileri sürülen propagandalardan biri de Engelli yurttaşlarımız için pozitif ayrımcılık hükümlerin getirilmesi idi. Bu kapsam içerisinde; 12 Eylül 2010 tarihinden önce kamu kurumlarında görevli engelli personel sayısı nedir? Dilekçe tarihinde engelli personel sayısı nedir? Anayasal düzenlemeden sonra engelli vatandaşların topluma uyum sağlaması yönünde yapılan ekstra çalışmalar nelerdir?

CEVAP 9: Devlet Personel Başkanlığı'nın verilerine göre kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen özürlü memur sayısı 2002 yılı itibariyle toplam 5.777, 2010 yılı itibariyle 18.787 ve 03/01/2013 tarihi itibariyle 27.312'dir.

Engellilik konusu temel olarak tüm politika alanlarında gözetilerek düzenlenmesi gereken bir politika alanı olmakla birlikte engelli bireylere engelli olmayan kişilerle aynı düzenlemelerin uygulanması, mevcut bazı durumlarda fiili eşitsizliğe neden olabilmekte ve engelli bireyleri haklardan yararlanmak bakımından dezavantajlı konuma düşürebilmektedir. Bu nedenle engellilerin haklarını kullanabilmeleri açısından fiili eşitliğin sağlanabilmesi için ek tedbirlere ihtiyaç duyulan durumlar olabilmektedir. Bu durumlarda engellilerin fırsat eşitliği temelinde toplumsal yaşama etkin katılımlarını teşvik etmeye ilişkin yasal zemini güçlendirmek üzere Anayasa'nın "Kanun Önünde Eşitlik" başlıklı 10. maddesine 2010 yılında yapılan bir değişiklik ile engelliler için alınacak tedbirlerin eşitlik ilkesine aykırı sayılmayacağı hükme bağlanmıştır.

Engellilerin toplumsal yaşama etkin ve diğer bireylerle eşit bir şekilde katılımlarını teşvik etmeye yönelik olarak gerçekleştirilen her bir politika, planlama ve uygulama çalışması bu madde kapsamında değerlendirilmesi gereken hususlar olarak ele alınabilir. Bu hüküm çerçevesinde gerçekleştirilen önemli düzenlemelere örnek olarak 13.02.2011 tarihli ve 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile gerçekleştirilen düzenlemeler verilebilir. Bu düzenlemeler özetle şu şekilde sıralanabilir:

- Engellilerin devlet memurluğuna alınmalarına ilişkin sınavların, özürlü kontenjanı

açığı bulunduğı sürece özür grupları ve eğitim durumları itibari ile sınav sorusu hazırlanmak ve özörlölerin ulaşılabilirliklerini sağlamak suretiyle genel sınavlardan ayrı ve merkezi olarak yapılması.

- Engelli memurlara isteğı dışında gece nöbeti ve gece vardiyası görevi verilmemesi,
- Engel durumu, hizmet gerekleri, iklim ve ulaşım şartları göz önünde bulundurulmak suretiyle günlük çalışmanın başlama ve bitiş saatleri ile öğlen dinlenme sürelerinin özörlöler için farklı olarak belirlenebilmesi.
- Engelli vatandaşlarımız açısından çok önemli bir dönüm noktasını işaret eden Özörlö Memur Seçme Sınavı'na (ÖMSS) ve kamu kurum ve kuruluşlarınca istihdam edilecek olan engelli memurların alım usulüne ilişkin usul ve esasların belirlendiğı "Özörlölerin Devlet Memurluğına Alınma Şartları ile Yapılacak Merkezi Sınav ve Kura Usulü Hakkında Yönetmelik" 3 Ekim 2011 tarihli ve 28073 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelikle, kamu kurum ve kuruluşlarının çalışma yerlerini ve eklentilerini, engellilerin erişebilirliğine uygun duruma getirmek, engellilerin çalışmalarını kolaylaştıracak gerekli tedbirleri almak ve engellilerin görev yaptıkları kadronun gereğı olan işleri yapabilmeleri için engel durumlarına göre gerek duyulan yardımcı ve destekleyici araç ve gereçleri temin etmekle yükümlü oldukları hüküm altına alınmıştır. Ayrıca, belirli bir mesleğı olan engellilerin meslekleri ile ilgili işlerde çalıştırılmalarının esas olduğı, belirli bir mesleğı olmayan veya mesleğine uygun kadro bulunmayan engellilerin, engel durumlarına göre yapabilecekleri hizmetlere ait mevcut kadrolarda çalıştırılacağı, özörlölerin, engelliliklerini artırıcı veya ek engel getirici işlerde çalıştırılmayacağı da hüküm altına alınmıştır.